

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça de Caterina de Thomàs, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon: (971) 72 07 96.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
PRESIDENT: Rafael Mansant.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Oriol Castany.
SUBDIRECTOR: Miquel Alberola.
REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Jordi Sebastià (Cap de redacció), Ismael L. Belda, Ignasi Pellicer, Lola Carrasco.
REDACCIÓ BARCELONA: Assumpció Maresma (Cap de redacció), Eduard Company, Xavier Duran, Oriol Malló, Pere Martí, Sílvia Monfort, Eduard Voltas i Mercè Montoliu.
REDACCIÓ MALLORCA: Miquel Payeras.
CORRESPONSALS: M.C. Grau (Andorra), Cinta Bellmunt (Tarragona), P. Alberola (Alacant), Xevi Planas (Girona), Uniers Bertrana (Perpinyà), Judith Casaprima (Lleida), Antoni Albalat (Castelló).
FOTÒGRAFS: Joan Celià, Rafa Gil, Jordi Morera.

IL·LUSTRADORS: Salva Llosa, Sento.
RÚBRICUES: Jordi Balló, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Joan F. Mira, J.J. Pérez Benlloch, Josep M. Sanmartí.
COL·LABORADORS: Andreu Alfaro, Adolf Beltran, Francesc Bueno, Joan A. Benach, Francesc Caballero, Carles Capdevila, Antoni Castel, Jaume Comellas, Santiago Curella, Martí Domínguez, Llibert Ferri, Vicent Franch, Carles Gàmez, Manuel García, J.L. Guarnier, Juan M. Jativa, Enric A. Llobregat, Josep M. Lloró, J.V. Marqués, Josep Morell, Sergi Pàmies, Josep M. Pasqual, Vicent Partal, Toni Picazo, Eva Piquer, Miquel Porta Perales, Modest Prats, Pilar Rahola, Antoni Reig, Màrius Serra, Josep Lluís Sirera, Lluç Soler, Marc Soler, Ferran Torrent, X.R. Trigo.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia).
PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Jordi Enguix (Cap de publicitat), Pole Position (Catalunya) (93) 302 26 61. Fax: (93) 317 83 45. Oh-Fek, Comunicació i Marketing (València i Balears) (96) 369 66 01. Intermedia, SA (Madrid) (91) 319 06 51. Fax: (91) 310 66 22.

SUBSCRIPCIONS: Begonya Pardo.
PRODUCCIÓ: Francesc Sellés i Josep Agustí (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Faust Ripoll (Edició), Rosanna Puchades (Textos).
DISSENY: Enric Satué.

FOTOMECÀNICA: Garbí Casa Editorial SA, Anón, Selecrom.
IMPRESSIÓ: Gràfiques Morvedre.
DIPÒSIT LEGAL: V.853-1984
Sol·licitat control d'OJD

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

Romania: la revolució pendent

Els miners han tornat a entrar a Bucarest. En el moment àlgid de la revolta contra Ceausescu, quan era evident que els dirigents del Front de Salvació Nacional eren els mateixos gossos amb distints collars, els miners van arribar en tren a la capital romanesa i van dispersar els opositors que demanaven canvis reals, els canvis que encara no s'han fet. Dos anys després d'aquells fets, els miners han baixat a la ciutat, de nou armats amb pals i ferros, però han dirigit la seua protesta contra el govern que ells mateixos van contribuir a mantenir.

Aquest canvi de preferències no té res d'objectable. Allò que ho és, és el mètode. La imatge, independentment de contra qui s'adreça, de la violència i l'aldarull com a sistema de recanvi dels governs. I, més enllà d'això, el que la revolta minaire posa de manifest és la feblesa de les estructures democràtiques romaneses. Això és el que preocupa.

L'eufòria desfermada per la revolució d'agost a Moscou no hauria d'amagar la realitat d'una Europa de l'Est que també camina a distintes velocitats. Si Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, la república dels Txecs i els Eslovacs i Hongria van decidits cap a l'homologació amb l'Europa comunitària, Bulgària, Romania i el que queda de l'URSS no se sap ben bé què volen i cap on caminen. I una mica més a l'oest la divisió es reproduceix entre Eslovènia i Croàcia, d'un costat, i Sèrbia i Albània, de l'altre.

Aquests països reticents al canvi, on l'economia i la política no han canviat fonamentalment i on la mentalitat —retòrica occidentalista a banda— continua intocada, i potser intocable, ens plantegen un repte a tots els europeus. Evidentment tenen tot el dret a triar el seu model. Fóra totalitari discutir que tenen dret fins i tot al totalitarisme. Però això no hauria de servir per a evitar la responsabilitat que tenim a l'hora de facilitar-los la transició. No es tracta només de pal·liar la gana, sinó d'intentar-los convèncer, sobretot, que el respecte a les for-

mes democràtiques i als drets humans és una aposta de futur beneficiosa, també, per a ells. Petre Roman i Ion Illiescu potser ho estan pensant ara, quan és tard.

El govern romanès sorgit de l'assassinat de Ceausescu no ha tingut en compte fins ara això. I el resultat és que la vida política del seu país ha estat més regida per les revoltes que pel joc parlamentari. Aquest fet, que fins ara havia estat perillós només per a una oposició emporugida i silenciada, de sobte s'ha tornat perillós per al mateix govern. Els dirigents, reclosos en els mateixos palaus faraònics que usava Ceausescu, han hagut de tremolar amb la visió de les places plenes d'homes disposats a tot, i disposats abans que res a estomacar qui es pose a tir. Han tastat, doncs, el xarop que usaven contra els seus contraris.

Romania no hauria de seguir per aquest camí. Es fa urgent una consolidació de la pluralitat política. Es fa urgent un parlament real, capaç de fiscalitzar el govern. Es fa urgent, encara dos anys després, investigar les clavegueres de l'estat. Roman diu que la revolta minaire és un "colp d'estat comunista impulsat pels elements de l'antic règim que encara dominen la policia i l'administració". Però quan diu això el que fa en primer lloc és qüestionar la política que el seu govern ha dut a terme els últims dos anys. ¿No va ser ell mateix qui maldava contra la Securitate, immediatament després de la caiguda del dictador? ¿I no ha estat ell el cap de govern aquests dos anys? ¿Que n'ha fet, doncs? ¿No ha pogut fer res? O, com és més probable, ¿ha oblidat les promeses fetes i, una vegada instal·lat al poder, se n'ha adonat que determinats cossos repressius són d'una eficàcia notable? Si és això el que ha passat, encara és a temps de penedir-se'n públicament. I l'entendrem, en part perquè tenim exemples molt pròxims d'aquesta política i en part perquè sabem que l'estat sempre és l'estat. Però segurament no és comprensió allò que necessita Romania.

